

Asiakirjan diaarinumero: 803/2021

Päivämäärä: 23.11.2021

Otsikko: Tampere, Kauppi, Lääkärintie 10, TAYS:n laajennuksen poikkeamislupahakemus

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Mäkelä Gaia Vilhelmiina	Vahva	2021-11-23 16:05
Lyyra-Seppänen Anna Katariina	Vahva	2021-11-24 09:46

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

Tampereen kaupunki
Rakennusvalvonta
Lupapiste

Lausuntopyyntönnö 27.10.2021

TAMPERE, KAUPPI, LÄÄKÄRINTIE 10, TAYS:N LAAJENNUKSEN POIKKEAMISLUPA-
HAKEMUS

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Asia koskee ensi sijassa TAYS:n kantasairaalan B-rakennusta (Veijo Martikainen ja Erkki Helamaa, 1962). Maakuntamuseo on antanut lokakuussa 2021 lausunnon (diar. 586/2021) saman poikkeamislupa-asian 28.9.2021 toimitetusta aineistosta. Kyseisessä lausunnossa Pirkanmaan maakuntamuseo totesi seuraavaa:

TAYS:n alueen rakennussuojelukysymykset on ratkaistu vuonna 2015 hyväksytyssä asemakaavassa. Kaavaa varten on laadittu TAYS:n alueen rakennetun ympäristön inventointi vuonna 2008. Inventoinnin mukaan B-rakennuksen 13-kerroksinen potilastorni hallitsee ympäristönsä rakennuskantaa. Korkean runkomuodon vuoksi se on sairaalan symboli ja maamerkki. Rakennuksella on todettu olevan arkkitehtonista, sosiaalishistoriallista ja maisemallista arvoa, ja se on arvotettu inventoinnin korkeimpaan luokkaan. B-siipi siipi edustaa hyvin kantasairaalan siipirakennusten arkkitehtuurin alkuperäistä muotokieltä ja rakennustapaa. Sen runkomuoto, tilajäsennys, ulkoasu, ulkoasun materiaalit ja julkisivujen aukotus on ovat inventoinnin mukaan säilyneet hyvin. Asemakaavassa B-rakennus on suojeltu merkinnällä sr, suojeltava rakennus, sekä sitä täydentävällä yleismääräyksellä: "B-rakennusosan suojelumerkinnällä tarkoitetaan rakennustaiteellisesti arvokasta ja kaupunkikuvan ja kaupunkimaiseman säilymisen kannalta tärkeää rakennusosaa, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavilla korjaus- ja muutostöillä ei saa turmella rakennuksen katu- tai pihisivujen rakennustaiteellisia arvoja, eikä rakennusmassan maisemallista säilymistä kaupunkikuvassa. Rakennusten julkisivuja voidaan korjata siten, että rakennuksen asema historiallisena arkkitehtuurin sommitelmana säilyy osana uudisrakentamisen kokonaisuutena." Lisäksi yleismääräyksessä mainittua rakennuksen maisemallisen aseman säilyttämistä tukevat asemakaavassa B-siiven ympärille määritellyt, sitä selkeästi matalammat rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemat sekä kerroskorkeudet.

Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointi on päivitetty vuonna 2016 (Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt, Pirkanmaan liitto 2016). Tässä TAYS:n alueen asemakaavan hyväksymisen jälkeen valmistuneessa selvityksessä todettiin, että TAYS:n alueella sijaitsee Kantasairaala, voimalaitos ja asuinrakennukset -niminen maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Arvoalueen rakennuskulttuurin ydinalueiksi on tunnistettu kantasairaalan potilasvuodeosastotorni (B-siipi), kantasairaalan päära-

kennus (A), kantasairaalan lastensairaala (C), kantasairaalan hallintosiipi (D), kantasairaalan huolto-osa (H), voimalaitos (G) ja piippu, asuinkerrostalot (Y, Z1, Z2, Z3, Z4, Z5), sisääntuloaukio veistoksineen sekä sisääntulon viheralueet ja P-osaa ympäröivä viheralue. Näistä ainoastaan rakennus B ja osa rakennuksesta A on suojeltu nykyisessä asemakaavassa. Osa ydinalueiksi tunnistetuista kohteista on jo purettu tai muutettu niin, että alueen arvot ovat heikentyneet. Arvoalue on huomioitu suunnittelumääräyksellä Pirkanmaan maakuntakaava 2040:ssä, joka on hyväksytty vuonna 2017. Vuonna 2020 voimaan tullessa Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040:ssä TAYS:n maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä koskee seuraava kaavamääräys: "Maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti huomioitava rakennettu kulttuuriympäristö tai kohde. Aikakautensa edustava alue, alueen osa tai kohde, jossa rakennuskanta ja/tai korttelirakenne ympäristöineen on säilynyt. Aluetta ja kohdetta koskevissa toimenpiteissä, tarkemmassa suunnittelussa tai kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti." Alueella on suojelumerkintä myös valtuustokaudella 2017-21 valmistellussa kantakaupungin yleiskaavassa, joka ei ole vielä saanut lainvoimaa. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että ylemmät kaavatasot huomioiden nykyinen asemakaava suojaa TAYS:n alueen kulttuurihistoriallisia arvoja vain osittain.

Pirkanmaan maakuntamuseon lausunto koskee suunnitelmaversiota 0+6+0+6. Sitä koskevan poikkeamislupahakemuksen tavoitteena olisi rakentaa suojellun B-siiven kaakkoispuolelle voimakkaasti uutta rakennusmassaa. Nelikerroksisesta uudisrakennusosasta nousisi kaksi massiivista, suorakaiteen muotoista tornia, jotka ylittäisivät nykyisessä asemakaavassa määritellyn vesikaton enimmäiskorkeuden 26 ja 30 metrillä. Muutoksen jälkeen B-osa olisi vielä tunnistettavissa Teiskontieltä lounaasta ja kaakosta saavuttaessa avautuvissa katunäkymissä. Kaukomaisemassakin B-osasta näkyisi kaupunginpuoleinen osa. Korkeat uudisosat kuitenkin peittäisivät B:n laajalti kaakosta katsottuna, eivätkä tältä osin noudata voimassa olevaa asemakaavaa ja sen suojelumääräyksiä ja kaupunkikuvallisia tavoitteita.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että uudisrakennussuunnitelma on kehittynyt suunnittelu- ja neuvotteluprosessin myötä myönteiseen suuntaan. TAYS:n alkuperäiselle rakennuskannalle tyypillisiä ovat laadukkaat ja juhlavat, julkisivuiltaan valkeat ja selkeästi jäsenellyt, pitkät, suorakaiteen muotoiset rakennusmassat, jotka yhdistyvät toisiinsa suorakulmaisessa koordinaatistossa. Uudisrakennussuunnitelmien mitatakaava, erityisesti rakennusten syvyys, poikkeaa näistä periaatteista, mutta suunnitelmissa on myös ajattomia viittauksia TAYS:n alueen alkuperäisen arkkitehtuurin ominaispiirteisiin. 0+6+0+6 -suunnitelma jättää myös B-osan ympärille väljyyttä, joka mahdollistaa rakennuksen tunnistamisen omaksi, itsenäiseksi kokonaisuudekseen. Suunnitelma poikkeaa kuitenkin nykyisen asemakaavan suojelumääräyksestä heikentämällä rakennuksen kaupunkikuvallista asemaa merkittävästi kaavan ohjaamaan rakentamiseen nähden. Uudet, korkeat rakennusmassat ylittävät kuudella kerroksella asemakaavassa mahdollistetun rakentamisen enimmäiskorkeuden ja peittävät suoraan Teiskontieltä katsottuna enemmän kuin puolet B-tornista. B-osan suojelumääräyksessä tuodaan esiin erityisesti rakennuksen julkisivujen ja kaupunkikuvallisen roolin arvot, ja rakennuksen näkyminen TAYS:n alueen merkittävimpänä ja tunnistettavimpana julkisivuna on kaavan rakennussuojeluun liittyvän ohjauksen keskeisimpiä

tavoitteita. Kaavaratkaisussa B-osan näkyminen on päätetty turvata koko Teiskontien puoleisen julkisivun osalta rajaamalla sen lähialueen uudisrakentamisen korkeutta. Huomioiden TAYS:n alueen rakennusperinnön maakunnallisen arvostuksen, asemakaava kokonaisuudessaan suojaa alueen kulttuuriympäristöarvoja niukasti, vain kaikkein keskeisimpiin rakennuksiin A ja B keskittyen, mikä korostaa näihin rakennuksiin kohdistuvien toimien merkitystä Pirkanmaan rakennetun kulttuuriympäristön säilyttämisessä.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että poikkeamislupahakemuksen kohteena olevilla suunnitelmilla on merkittäviä vaikutuksia B-rakennuksen suojeltuun kaupunkikuvalliseen asemaan. Mikäli sairaalakokonaisuuden kehittämistä tutkitaan tulevaisuudessa asemakaavaprosessin yhteydessä, on varmistettava vähintään A-osan ja B-tornin arvojen säilyminen edelleen. Nyt esitettyä suunnitelmaa on mahdollista käyttää jatkosuunnittelun pohjana.

Pirkanmaan maakuntamuseolle on nyt toimitettu uusi, 4.10.2021 päivätty suunnitelma 3+6+3+6. Tässä suunnitelmassa B-rakennuksen eteen Teiskontien suunnasta rakennettaisiin enimmillään 8- ja 11-kerroksiset uudisrakennukset. Uudisrakennusten kerroskorkeus on suurempi kuin vanhassa B-rakennuksessa, joten kerrosluvut eivät ole keskenään vertailtavissa. Kyseinen vaihtoehto peittää B-rakennuksen kaakosta käytännössä kokonaan. 3+6+3+6 -vaihtoehdossa B-rakennus ei enää näy pitkältä sivultaan kaupunkikuvassa omana, tunnistettavana rakennuksenaan, mikä on voimassa olevan asemakaavaratkaisun tavoite. 3+6+3+6 -vaihtoehdossa uudisrakennusten vesikattojen korkeimmat kohdat ylittävät asemakaavan salliman korkeuden 12-35 metrillä. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää tätä vaihtoehtoa kulttuuriympäristön arvojen kannalta ongelmallisena. Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa aiemmassa lausunnossaan esiin tuomansa ja lisää, että 3+6+3+6 -vaihtoehdossa kaupunkikuvallinen vaikutus on huomattavasti laajempi kuin 0+6+0+6 -vaihtoehdossa ja kaavan tavoitetta B-rakennuksen tunnistettavuudesta ja näkyvyydestä kaakkoon ei saavuteta lainkaan. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että esitetty 3+6+3+6 -vaihtoehto vaikeuttaa ratkaisevasti voimassa olevassa asemakaavassa ilmaistujen rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. Maakuntamuseo katsoo, että poikkeamisluvan perusteet eivät rakennetun ympäristön suojelun osalta täyty.

Lupapäätös valitustietoineen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon.

Yksikön päällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Miinu Mäkelä

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan liitto; Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto

MM/mm